

برشانه‌های اقیانوس

نهج البلاغه

جوان

ترجمه و شرح

خطبه صدویک تا صد و هشتاد

علی رهبر

برشانه‌های اقیانوس

جلد دوم

نهج البلاغه جوان ترجمه و شرح

نویسنده: علی رهبر اسلامی

ویراستار: حسام الدین حقیقیان

ناشر: انتشارات کتاب جمکران

طرح جلد: سید محمد کاظم امیرحیدری

چاپ: سوم، بهار ۱۴۰۳

چاپخانه: خانه چاپ جمکران

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بازرگانی کتاب جمکران: ۰۹۱۹۲۵۵۲۰۳۰

دفتر مرکزی پژوهش و نشر: قم، خیابان شهید باطنی،
کوچه ۲۸، پلاک ۶، انتشارات کتاب جمکران، قم
تماس: ۰۲۵۳۷۷۳۳۲۱۲، کدپستی: ۳۷۱۵۶۶۶۴۴۴

t.me/ketabejamkaran

@ketabejamkaran

سرشناسه: رهبر، علی، ۱۳۳۷ -

عنوان قراردادی: نهج البلاغه، فارسی - عربی، برگزیده، شرح

Nahjol-Balaghah - Persian - Arabic . Selection . Commentaries

عنوان و نام پدیدآور: برشانه‌های اقیانوس : نهج البلاغه جوان: ترجمه و شرح خطبه صدویک تا

صدوهشتاد و نویسنده علی رهبر اسلامی.

مشخصات نشر: قم: کتاب جمکران، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۲۷۵ ص.

شابک: ۷-۶۸۷-۹۷۳-۹۷۱-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: فارسی - عربی.

یادداشت: کتابنامه.

عنوان دیگر: نهج البلاغه جوان: ترجمه و شرح خطبه صدویک تا صدوهشتاد.

موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- نقد و تفسیر

موضوع: Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah -- Criticism and interpretation

شناسه افزوده: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه، برگزیده.

شرح

شناسه افزوده: Nahjol - Balaghah - Persian - Arabic . Selection . Commentaries

رده بندی کنکورد: BPPA/۰۲۲۴

رده بندی دهوی: ۲۹۷/۱۵۱۵

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۶۲۰۱۰

وضعیت رکورد: فیا

ketabejamkaran.ir

فهرست

- ۱..... **خطبه صدویکم**
- ۲..... خلاصه‌ای از اول و آخر بودن خدا.....
- ۲..... دشمنی با علی، منشأ بسیاری از فجایع در تاریخ حکومت بنی امیه و بنی عباس شد.....
- ۳..... **خطبه صدودوم**
- ۴..... شمه‌ای از روز بزرگ قیامت.....
- ۴..... فتنه‌هایی که امام از آن‌ها خبر می‌دهد، از اخبار غیبی است.....
- ۵..... **خطبه صدوسوم**
- ۶..... از زهد و زاهد، بیشتر بدانیم.....
- ۸..... عالم راستین، چه ویژگی‌هایی دارد؟.....
- ۸..... مصیبت به خود واگذار شدن.....
- ۸..... روزی که ظرف اسلام واژگون می‌شود.....
- ۹..... **خطبه صدوچهارم**
- ۱۰..... در عصر ظهور خاتم صلی الله علیه و آله کسی از عرب، کتاب تحریف نشده‌ای نمی‌خواند.....
- ۱۰..... یاری کردن رسول خدا صلی الله علیه و آله با حضور یاران صدیق.....

۱۱.....خطبه صد و پنجم

۱۲.....بله پله تا جهنم

۱۴.....جهان لبریز از تاریکی است و امام خورشید این راه

۱۴.....هوای نفس ما را بر لبه پرتگاه ناستوار می برد

۱۵.....«خطبه صد و ششم»

۱۶.....این است آیین ما

۱۸.....پیامبر روشنایی

۱۸.....با خدا همه چیز هست؛ و گرنه هیچ چیز

۱۹.....کلام صد و هفتم

۱۹.....خطبه صد و هشتم

۲۰.....توبیخ، تشویق و تشکر

۲۰.....کلام صد و هفتم

۲۰.....خطبه صد و هشتم

۲۰.....تجلی چیست؟

۲۲.....بیماران روحی را باید خانه به خانه شناسایی کرد

۲۲.....تفاوت حکومت طاغوت با حکومت توحید

۲۴.....غفلت از پیشوای ربانی

۲۴.....نهادینه شدن زشتی ها در حاکمیت ستم

۲۵.....خطبه صد و نهم

۲۶.....نقش شناخت صفات خدا در آرامش و اخلاق ما

۲۸.....افضلیت با انبیاست یا فرشتگان؟

۲۸..... چرا دنیا «مردار» می‌شود؟

۳۰..... کاربردهای عشق در قرآن کریم

۳۰..... حالات تکان‌دهندهٔ محضر در آستانهٔ مرگ

۳۲..... انواع غفلت: سهوی و اختیاری

۳۴..... آرامشی که بشر سراسیمه در پی آن است

۳۴..... الگوی ما در آخرت‌گرایی چگونه با زندگی تعامل داشت؟

۳۵..... **خطبهٔ صدودهم**

۳۶..... افضل توسل‌ها کدام است؟

۳۶..... جایگاه توسل به چهارده معصوم

۳۷..... **خطبهٔ صدویازدهم**

۳۸..... نوع نگرش ما به دنیا، آن را دگرگون می‌کند

۴۰..... آسیب‌های زیاده‌خواهی دنیا

۴۲..... آنان که در یافتن مصداق ستون مطمئن اشتباه می‌کنند

۴۳..... **خطبهٔ صدودوازدهم**

۴۳..... **خطبهٔ صدوسیزدهم**

۴۴..... صورت‌های احتمال قبض روح

۴۴..... دنیا در ذات خود «شر» نیست

۴۶..... اگر برادری اسلامی نباشد

۴۷..... **خطبهٔ صدوچهاردهم**

۴۸..... دلیل ستایش خدا و اصرار بر شکرگزاری

۴۸..... شدت و ضعف مراتب ایمان

- ۵۰..... نمی از دل بستن به دنیای نابودشدنی.....
- ۵۲..... بدتر از بدی، کيفر بدی هاست.....
- ۵۳..... **دعای صدوپانزدهم**.....
- ۵۴..... فشارهایی از سر رحمت.....
- ۵۶..... فاجعه سال های بی باران.....
- ۵۷..... **خطبه صدوشانزدهم**.....
- ۵۸..... گواه بودن رسول خدا ﷺ به چه معناست؟.....
- ۵۸..... حوادثی که چشم مناسب دیدن آن را ندارید.....
- ۵۸..... تسلط حجاج بن یوسف.....
- ۵۹..... **کلام صدوهفدهم**.....
- ۵۹..... **کلام صدوهجدهم**.....
- ۶۰..... آسیب های بخل.....
- ۶۰..... تجلیل از درخشش اصحاب در جمل.....
- ۶۱..... **کلام صدونوزدهم**.....
- ۶۲..... گلایه دوباره از سستی ها و توجه به تکلیف.....
- ۶۳..... **کلام صدویستم**.....
- ۶۴..... تداوم تبلیغ رسالت با امام علی علیه السلام.....
- ۶۴..... اهل بیت رسول الله صلی الله علیه و آله کانون همه علوم الهی.....
- ۶۵..... **خطبه صدویست و یکم**.....
- ۶۶..... سائلی پرسید: جنگ با معاویه یا حکمت؟.....
- ۶۶..... پاسخ های امام و گلایه از کاهلی ها.....

- ۶۸..... نیرنگ‌های ابلیس
- ۶۹..... **خطبه صدویست و دوم**
- ۷۰..... استدلال‌های امام پیش از جنگ نهروان
- ۷۲..... تکرار گفته‌های امام در صفین، برای خوارج
- ۷۳..... **کلام صدویست و سوم**
- ۷۴..... قوی‌دلان، ضعیف‌دلان را یاری دهند
- ۷۴..... هزار ضربه شمشیر آسان است، اما در بستر غیرطاعت مردن، دشوار
- ۷۵..... **کلام صدویست و چهارم**
- ۷۶..... مهارت‌های نبرد
- ۷۸..... آسودن در دوره‌ای و نابود شدن در مقطعی دیگر
- ۷۸..... عقوبت فرار از جنگ
- ۷۸..... شیفتگان شهادت، دنیا و آخرت را دریافته‌اند
- ۷۹..... **کلام صدویست و پنجم**
- ۸۰..... جمع‌بندی مواضع خوارج و انواع خرده‌گیری‌های آنان
- ۸۲..... متن پیمان آتش بس صفین
- ۸۳..... **کلام صدویست و ششم**
- ۸۴..... هدف، وسیله را توجیه نمی‌کند
- ۸۵..... **کلام صدویست و هفتم**
- ۸۶..... پاسخ‌های فقهی امام به برداشت‌های خوارج
- ۸۸..... کدام رهبر، دشمن دوستانان افراطی خویش است؟

- ۸۹..... کلام صدویست و هشتم
- ۹۰..... پیشگویی های امام درباره قیام صاحب زنج در بصره و یورش های مغول
- ۹۲..... آیا علم غیب اکتسابی است؟
- ۹۳..... خطبه صدویست و نهم
- ۹۴..... شما مستأجر دنیا بید
- ۹۴..... نقش نفس و شیطان های جنی و انسی در بی عدالتی اقتصادی
- ۹۵..... کلام صدوسیم
- ۹۶..... ابوذرشناسی
- ۹۷..... کلام صدوسی و یکم
- ۹۸..... ریشه اختلاف
- ۹۹..... خطبه صدوسی و دوم
- ۱۰۰..... قیض و بسط نعمت ها و حکمت کار خداوند
- ۱۰۱..... خطبه صدوسی و سوم
- ۱۰۲..... خدا، رسول الله ﷺ، قرآن و دنیا
- ۱۰۳..... کلام صدوسی و چهارم
- ۱۰۴..... آیا اولیای خدا مرگ را آسودگی نمی دانند؟
- ۱۰۵..... کلام صدوسی و پنجم
- ۱۰۵..... کلام صدوسی و ششم
- ۱۰۶..... مغیره بن اخنس و اهانت او به امام

کلام صدوسی وهفتم ۱۰۷

تجلی مظلومیت و فتنه ستیزی ۱۰۸

خطبه صدوسی وهشتم ۱۰۹

گام بلند مصلح کل ۱۱۰

مجازات ستم گستران به دست امام مهدی عجل الله تعالی فرجه ۱۱۰

فتنه جنگ های عبدالملک بن مروان یا سفیانی ۱۱۰

کلام صدوسی ونهم ۱۱۱

کلام صدوچهل ۱۱۱

پیامی خطاب به شورای منتخب عمر برای تعیین سومین خلیفه ۱۱۲

کلام صدوچهل ویکم ۱۱۳

کلام صدوچهل ودوم ۱۱۳

لزوم شناخت تشویق کنندگان ۱۱۴

خطبه صدوچهل وسوم ۱۱۵

کرم خدا ایجاب می کند که گاهی اکرام نکند ۱۱۶

نقش استغفار ۱۱۶

بیم و امید ۱۱۸

خطبه صدوچهل وچهارم ۱۱۹

آزمودن ما برای چه؟ ۱۲۰

فضیلت های امام علی علیه السلام در منابع اهل سنت ۱۲۰

کارکرد عقل و دل ۱۲۲

۱۲۳.....خطبه صد و چهل و پنجم

۱۲۴.....سخنی درباره حقیقت دنیا

۱۲۵.....خطبه صد و چهل و هشتم

۱۲۶.....دل سوزی امام در حق امت

۱۲۷.....خطبه صد و چهل و هفتم

۱۲۸.....انبیا به پرستش انسان جهت می دهند

۱۳۰.....نقش آرزوها در هلاکت آدمی

۱۳۱.....کلام صد و چهل و هشتم

۱۳۲.....تحلیل نیت جنگ طلبان

۱۳۳.....کلام صد و چهل و نهم

۱۳۴.....وداعی جان سوز و تعبیراتی عبرت آموز

۱۳۵.....خطبه صد و پنجاهم

۱۳۶.....انحراف های پیش از ظهور

۱۳۶.....یاران همراه امام مهدی عجل الله تعالی فرجه و اصلی ترین ویژگی هایشان

۱۳۸.....شناخت حرف «ل» و رسیدن به انبوهی از معارف

۱۳۸.....فتنه ستیزان اندرز پذیر

۱۳۹.....خطبه صد و پنجاه و یکم

۱۴۰.....راهکار مقابله با کید شیطان

۱۴۲.....فقط توحید وحدت آفرین است

۱۴۴.....آسیب های رنگارنگ فتنه ها

- ۱۴۵..... **خطبه صدوپنجاه و دوم**
- ۱۴۶..... وصف دلبر در حدیث امیرایمانداران علیهم السلام
- ۱۴۸..... خورشید خلافت علوی در افق تحقق
- ۱۴۹..... **خطبه صدوپنجاه و سوم**
- ۱۵۰..... دوری از زندگی با غافلان
- ۱۵۲..... پنج خطایی که مادر خطاهاست
- ۱۵۳..... **خطبه صدوپنجاه و چهارم**
- ۱۵۴..... لیبیب کیست؟
- ۱۵۶..... آیا تلاش های من در مسیر هدایت است؟
- ۱۵۷..... «خطبه صدوپنجاه و پنجم»
- ۱۵۸..... ناممکن بودن شناخت کامل ذات حق
- ۱۶۰..... تدبیر در آفرینش پرنده زایمان کننده
- ۱۶۱..... **کلام صدوپنجاه و هشتم**
- ۱۶۲..... نقش امام در رهایی مردم از فتنه ها
- ۱۶۴..... قرآن، رونق بخش تولید اندیشه و عمل
- ۱۶۶..... مقصود از فتنه پس از رسول الله صلی الله علیه و آله
- ۱۶۷..... «خطبه صدوپنجاه و هفتم»
- ۱۶۸..... ذکرشناسی
- ۱۷۰..... نقب های نورانی
- ۱۷۱..... **خطبه صدوپنجاه و هشتم**
- ۱۷۲..... منظور از به نطق آوردن قرآن

- ۱۷۳ خطبهٔ صد و پنجاه و نهم
- ۱۷۳ خطبهٔ صد و شصت و یکم
- ۱۷۴ کاش قدر دل سوزی های مرا می دانستید!
- ۱۷۶ خودارزیایی
- ۱۷۸ وصف حضرات داوود و عیسی علیهم السلام
- ۱۸۰ توصیف زیبایی از زندگی شخصی رسول الله صلی الله علیه و آله
- ۱۸۲ این شرح بی نهایت کز حسن یار گفتند
- ۱۸۳ خطبهٔ صد و شصت و یکم
- ۱۸۴ دوازده نکتهٔ درس آموز
- ۱۸۶ عقل، پیروزمند صحنه درگیری با نفس
- ۱۸۷ کلام صد و شصت و دوم
- ۱۸۸ دلایل برتری امیرمؤمنان علیه السلام
- ۱۸۹ کلام صد و شصت و سوم
- ۱۹۰ معنای اول بودن خدا
- ۱۹۲ پدیده های عالم سابقهٔ عدم دارند
- ۱۹۳ کلام صد و شصت و چهارم
- ۱۹۴ اندرزهای امام در نمایندگی از مردم به عثمان
- ۱۹۶ مروان، همکارهٔ عثمان
- ۱۹۷ خطبهٔ صد و شصت و پنجم
- ۱۹۸ جامعیت انسان کامل

- ۲۰۰..... امام علی علیه السلام حکیم هنرمندِ دردمند و توصیفگر جمال آفریده‌ها.
- ۲۰۲..... ادامه توصیف زیبایی‌های طاووس
- ۲۰۴..... تو که نمی‌توانی جزئی کوچک را بشناسی.....
- ۲۰۵..... توصیف بهشت
- ۲۰۶..... بصیرت
- ۲۰۷..... **خطبه صدوشصت و هشتم**
- ۲۰۸..... کوچک و بزرگ باید مراقب یکدیگر باشند
- ۲۱۰..... یاری کردن حقیقت و تحقیر باطل
- ۲۱۱..... **خطبه صدوشصت و هفتم**
- ۲۱۲..... بهشت را به بهای انجام فریض می‌دهند. نه بهانه
- ۲۱۳..... **خطبه صدوشصت و هشتم**
- ۲۱۴..... اولویت سنجی‌های امام در آغاز حکومت
- ۲۱۵..... **خطبه صدوشصت و نهم**
- ۲۱۶..... هلاکت معنوی با فرمان‌های بدعتی
- ۲۱۷..... **کلام صد و هفتادم**
- ۲۱۷..... **دعای صد و هفتاد و یکم**
- ۲۱۸..... جاذبه کرامت امام در جذب اهل عداوت
- ۲۱۹..... **خطبه صد و هفتاد و نهم**
- ۲۲۰..... غاصب همه را به کیش خود پندارد!
- ۲۲۲..... جنایت، تشویق و سکوت

۲۲۳ خطبه صد و هفتاد و سوم

۲۲۴ ویژگی های فرد شایسته حکومت

۲۲۶ مستأجر دنیا ایم

۲۲۷ کلام صد و هفتاد و چهارم

۲۲۸ چهار صورت احتمال حرکت طلحه

۲۲۹ خطبه صد و هفتاد و پنجم

۲۳۰ تو غافل، ولی از تو غافل نیستند

۲۳۰ نگاه هایی از زاویه های گوناگون:

۲۳۱ خطبه صد و هفتاد و هشتم

۲۳۲ راه بهشت از سختی ها می گذرد

۲۳۴ نوزده ویژگی کتاب خدا

۲۳۴ مجال ما اندک است و گفتنی ها بسیار، اما به قدر تشنگی باید چشید:

۲۳۶ عمل کردن، تشکر از خداست

۲۳۶ تأملاتی در برخی کلمات و جملات امام:

۲۳۸ عقل باید تقویت شود

۲۳۸ برداشت هایی برای زندگی اخلاقی بهتر:

۲۴۰ «عروه» و «حبل» چیستند؟

۲۴۱ ادامه خطبه صد و هفتاد و هشتم

۲۴۱ کلام صد و هفتاد و نهم

۲۴۱ خویش است و مردمان از دست او آسوده اند

۲۴۲ به خود پرداختن

۲۴۲..... شرحی کوتاه بر آخرین فرازِ خطبه ۱۷۶:.....

۲۴۲..... کلام صد و هفتاد و هفتم.....

۲۴۲..... خطبه صد و هفتاد و هشتم.....

۲۴۴..... ممکن نبودنِ اشراف بر ذات خدا.....

۲۴۶..... بر تو سخت می‌گیرم؛ تا برگردی!.....

۲۴۷..... کلام صد و هفتاد و نهم.....

۲۴۷..... خطبه صد و هشتاد و نهم.....

۲۴۸..... چشم دل خطای در دید ندارد.....

۲۵۰..... افزار جراحی و پانسمان و ترمیم.....

۲۵۱..... کتاب نامه.....

دیباچه

سخن گفتن از نهج البلاغه به همان میزان دشوار است که سخن گفتن از علی مرتضی علیه السلام؛ چه اینکه این کتاب گران سنگ، گزیده‌ای از شیواترین گفته‌ها و نوشته‌های امیر بیان، علی بن ابی طالب علیه السلام است، و برای ما بی‌بضاعتان، چگونه توان آن است که بی‌نهایت را در چند کلمه محدود بگنجانیم و آن را توصیف کنیم؟ مگر می‌توان اقیانوس واژه‌های علی علیه السلام را در پیمان‌های کوچک از واژه‌ها جا داد؟ اما آب دریا را اگر نتوان کشید... هم به قدر تشنگی باید چشید.

به اعتراف همه دانشمندان، نویسندگان و ادیبان عرب و غیرعرب، نهج البلاغه علی علیه السلام بعد از قرآن کریم، فصیح‌ترین و بلیغ‌ترین متن به زبان عربی است که بشر شاهد آن بوده است؛ مجموعه‌ای بی‌نظیر که حکمت‌های ژرف و ارزش‌های انسانی متبلور در علم اخلاق را با فلسفه تاریخ و سیاست درست، درهم آمیخته و به زیباترین و شیواترین شکل ممکن آن را در مسیر چشم‌انداز بشری عرضه کرده است و سید رضی، آن غوّاصِ گوهرشناس اقیانوس واژه‌ها، آن‌ها را به صورت کنونی گزین کرده و به ما عرضه داشته است.

جای تأسف است که این گوهر بی‌مانند، هنوز در میان شیعیان آن امام همام، مجهول و قدرناشناخته مانده است؛ چه رسد به آنان که از شناخت نور مقدس علوی نیز غافل‌اند. در این میان، باید تلاش‌های بی‌دریغ شارحان و مترجمان این عرصه را ارج نهاد که دشواری‌های بسیار این مسیر را به جان می‌خرند و به عرصه سترگ نهج البلاغه گام می‌نهند تا مرواریدهای ناب این صحیفه شریف را از زرفای سخنان امام متقین علیهم السلام صید کنند و با قلمی شیوا در اختیار مشتاقان قرار دهند.

یکی از این عاشقان مولا علیه السلام که عمر بابرکت خویش را به شاگردی در محضر امیرمؤمنان و فرزندان راستینش علیهم السلام زانوی ادب زده، حجت‌الاسلام علی رهبر است؛ عضو هیئت علمی گروه معارف اسلامی دانشگاه صنعتی اصفهان که سال‌هاست در حوزه و دانشگاه به تربیت جوانان مؤمن و انقلابی همت گماشته و آثار بسیاری تألیف کرده است. ایشان از پس بیش از چهل سال

انس با قرآن کریم و برادر کوچکش، نهج البلاغه، برآن شده تا دست به کاری بزرگ بزند و با درخواست شاگردان و برخی استادان حوزه و دانشگاه، دست به قلم گردد و پس از نگارش دهها کتاب و مقاله، شرحی زیبا، جامع و درعین حال کوتاه از نهج البلاغه ارائه کند؛ اثری موجز و مفید برای ارتباط بیشتر نسل جوان با سخنان فوق بشری امیر بیان علیه السلام.

این اثر در پنج جلد در حال نگارش است و با توجه به دقت های ظریف و موشکافانه حضرت استاد، به مرور به علاقمندان و جستجوگران حقیقت تقدیم می شود.

www.ketab.ir